

Motion till riksdagen 2018/19:3072

av Jonny Cato Hansson m.fl. (C)

med anledning av prop. 2018/19:86 Datalagring vid brottsbekämpning – anpassningar till EU-rätten

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beslut om att inhämta uppgifter bör tas av en oberoende part och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om begränsningar när det gäller föreskrifter om lagringstiden och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av regelverket inom två år från ikraftträdandet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Datalagring behövs för att grova brottslingar som använder internet ska kunna lagföras. Regeringens proposition 2018/19:86 Datalagring vid brottsbekämpning – Anpassningar till EU-rätten är därför i grunden en nödvändighet. Användningen av denna typ av verktyg måste begränsas till allvarliga brott och måste dessutom följas av tydliga och rättssäkra kontrollinstanser. Människors personliga integritet är viktig och måste skyddas, men människor som begår grova brott kan inte skyddas i integritetens namn. Lagstiftning som riskerar att påverka integriteten måste vara transparent med pålitliga instanser för kontroll, tydliga regler för användning och spärrar mot missbruk och ändamålsglidning. Härvid anser Centerpartiet att regeringens proposition lider vissa brister.

EU-domstolen konstaterade i den s.k. Tele 2-domen att datalagringsdirektivet innebar ett långtgående och synnerligen allvarligt intrång i rätten till respekt för privatlivet och skyddet av personuppgifter. Intrånget var enligt domstolen inte begränsat till vad som var strängt nödvändigt och ej heller proportionerligt. Domstolen fann bl.a. att intresset av att bekämpa grov brottslighet inte i sig kan motivera lagstiftning som föreskriver en generell och odifferentierad lagring av samtliga trafik- och lokaliseringssuppgifter, att precisa krav måste föreskrivas för tillgång till uppgifterna, att

tillgång endast får ges för att bekämpa grov brottslighet och att tillgången i princip bara får avse personer som på något sätt är inblandade i grov brottslighet. Domstolen konstaterade vidare att tillgång som huvudregel får ges först efter förhandskontroll av en domstol eller annan oberoende myndighet och att berörda ska informeras, så snart det inte längre skadar myndighetens utredningar. I stora delar har regeringen landat väl med propositionen i fråga, men det finns tydliga brister som bör avhjälpas.

Regeringen föreslår att åklagare vid Åklagarmyndigheten ska besluta om tillstånd för inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet enligt inhämtningslagen. Flera remissinstanser pekar på att regeringens lösning skulle strida mot EU-domstolens dom i delen om att en oberoende myndighet ska besluta om inhämtning och föreslår andra lösningar än regeringens. Då det kan ifrågasättas om åklagare uppfyller EU-rättens krav på oberoende anser Centerpartiet, liksom ett antal remissinstanser, att beslutsfattandet enligt inhämtningslagen bör flyttas till en oberoende myndighet och att den lämpligaste lösningen vore en särskilt inrättad nämnd. Regeringen bör återkomma med förslag på en hållbar lösning.

Centerpartiet ser det som grundläggande att lagstiftning som kan ha stor påverkan på människors personliga integritet har tydliga spärrar mot missbruk och ändamålsglidning. Det är av yttersta vikt att vår personliga integritet skyddas genom att lagringstiden begränsas. Regeringen föreslår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska kunna meddela närmare föreskrifter om lagringstiden. Detta ställer vi oss emot då det innebär en möjlighet till kraftigt utökade lagringstider. Centerpartiet vill att det, i linje med vad utredningen föreslår, i stället i lag ska anges att de uppgifter som omfattas av lagringsskyldigheten ska lagras den tid som regeringen föreskriver, dock som längst i tio månader räknat från den dag då kommunikationen avslutades. En sådan ordning skulle begränsa en framtida regerings vilja att utöka lagringstiden och skydda den personliga integriteten. Regeringen bör därför återkomma med förslag på en tydligare gränssättning för en framtida förändring av lagringstiden.

Området för elektronisk kommunikation är i ständig förändring med nya kommunikationstjänster som tillkommer samtidigt som andra tjänster försvinner eller används mindre. Dessa nya tjänster leder till nya kommunikationsmönster hos användarna, vilket i sin tur leder till att bedömningen av vad som är strängt nödvändigt att lagra kan förändras över tid. Regeringen anser att regelverket bör utvärderas senast inom fyra år från ikraftträdandet av de föreslagna ändringarna. Centerpartiet anser att denna tid är för lång och att en utvärdering bör göras efter två år.

Jonny Cato Hansson (C)

Ola Johansson (C)

Linda Ylivainio (C)

Martina Johansson (C)

Helena Vilhelmsson (C)